

jaarverslag 2020

Voorwoord

Het Rotterdams Wijktheater komt dichterbij...

Het jaar 2020 was voor iedereen ingewikkeld, maar voor de een meer dan voor de ander. De culturele sector is keihard geraakt door de pandemie. We leven mee met collega's in Rotterdam, Nederland, maar ook in het buitenland, wiens bestaan als organisatie op losse schroeven staat, waardoor mensen hun passie, hun baan en zekerheid verliezen. Het Rotterdams Wijktheater is sinds zijn bestaan onafhankelijk van inkomsten uit kaartverkoop omdat het onze missie is om theater te maken voor mensen die vaak geen of weinig geld hebben voor theater, en we vaak spelen op plekken (zoals Huizen van de Wijk) waar geen budget is. Om deze reden is onze financiering altijd voortgekomen uit publieke en private subsidies. Het feit dat al onze subsidienten (waaronder de gemeente Rotterdam en het Fonds voor Cultuurparticipatie) coulant omgingen met wijzigingen van plannen i.v.m. corona maakte dat wij een stabiele financiële positie behielden. Dat is een zegen in deze tijd. Wij voelen daarom de verantwoordelijkheid om door te gaan *no matter what*; om ons steeds opnieuw af te vragen wat er wél kan, om extreem flexibel en creatief te blijven en om de stad en haar bewoners te blijven opzoeken en inspireren op alle mogelijke en corona-veilige manieren. Maar ook om de zzp'ers die aan ons verbonden zijn te blijven doorbetalen, ook als een opdracht werd uitgesteld of geannuleerd.

We hebben uit onze projecten rondom armoede van dichtbij meegemaakt welk effect het gebrek aan (financiële) zekerheid heeft op de geest van de mens. Mensen die zich constant zorgen maken om basale levensbehoeftes hebben weinig ruimte om zich alternatieven voor te stellen, weinig ruimte voor aandacht voor eigen groei, voor bezinning. Zij zijn bezig met overleven. Veel mensen zijn momenteel bezig met overleven. We gaan dan vechten voor ons bestaan, voor onze vrijheid en voor onze rechten, zoals ook te merken was aan de avondklokrellen. We zoeken gelijkgestemden op en komen tegenover elkaar te staan met de genen die niet in onze richting denken. Kunst is niet vitaal hebben we vaak gehoord het afgelopen jaar. Dat durf ik te betwijfelen...

Welke rol heeft kunst in de huidige samenleving? Wat voor soort kunst hebben we nu nodig? In de community arts sector spreken we van de kunstenaar als *context-provider*: iemand die een *ruimte faciliteert* waar verbeelding kan ontstaan, waar men zich veilig en gehoord voelt, waar hij of zij even niet hoeft te overleven, en vanuit die basis zich kan verbinden met anderen, van perspectief kan veranderen, of zich alternatieve werelden kan inbeelden. Voor ons was het faciliteren van die ruimte daarom nu ook urgenter dan ooit. Onze kunst zit in meer dan alleen maar die voorstelling. Het zit in de dialogen die we voeren, in de vragen die we stellen, in de (denk)ruimte die we scheppen, in de aandacht die we geven voor het persoonlijke, kleine verhaal en de persoonlijke en ingewikkelde dialoog. De podia waren bijna het hele jaar dicht, maar wij trokken er daarom op uit. De stad in, de wijken in. We hopen dat dit jaar een aanleiding is om de kunst van de dialoog op alle mogelijk plekken, te omarmen. En kunst te zien als een van de primaire (over)levensbehoeftes.

Want in een tijd van overleven, kan kunst met haar ruimte voor verbeelding, creativiteit, en flexibiliteit levens redden. Kunst is vitaal voor een gezonde samenleving.

Hartelijke groet,

Jasmina Ibrahimovic
Directeur Rotterdams Wijktheater

de kunst van het doorgaan

In het bizarre jaar 2020 stond het Rotterdams Wijktheater allesbehalve stil! We maakten **5 nieuwe producties**, waarvan **3 nieuwe theatervoorstellingen, 1 documentaire, en 1 podcast**. In totaal traden we **23 op voor fysiek aanwezig publiek**, hebben we **3 livestreams** geproduceerd, en hebben we in de strengste lockdowns **6 theaterinterventies** gepleegd in de wijken van Rotterdam. We gaven **43 workshops aan 866 deelnemers** op VMBO praktijkscholen in Rotterdam Zuid. Onze fysieke voorstellingen werden bezocht door **784 mensen**, **116 mensen** hebben de première van de documentaire bijgewoond en **51 mensen** deden mee aan onze theatrale interventies in wijken. Tijdens de 3 livestreams van onze voorstellingen keken er **573 huishoudens** (er kunnen meerdere mensen via één computer kijken) live mee en circa **400 mensen** hebben geluisterd naar onze **theatrale podcast**. En *last but not least*: **4420 huishoudens** genoten in de eerste lockdown van **RWT voorstellingen uit het archief**, die we hebben gedigitaliseerd openbaar toegankelijk gemaakt!

2020 was ook een jaar van uitstel en annulering....

Na twee jaar van keihard werken waren we genoodzaakt om – twee weken voor de openingsavond - de 8ste editie van ons International Community Arts Festival (ICAF) te annuleren. Maar ook annuleerden we wegens corona **13 presentaties van *Niet Tuchten*** (en een vijftal workshops), **12 presentaties van *Zomaar een Straat***, **15 presentaties van de locatievoorstelling over armoede in IJsselmonde**, **3 presentaties van de voorstelling *Waar ben je?***, en trokken we in december de stekker uit de opnames van de eerste korte film ***Roffa Trobbies*** (onderdeel van *de Straatstaat*).

de kunst van het team

Het feit dat het RWT zo veerkrachtig door heeft kunnen gaan met het vervullen van haar missie is voor het overgrote deel te danken aan het *dreamteam* dat overloopt van passie en drijfkracht om dit werk te doen. Elk van deze collega's heeft een groot sociaal hart en wordt geïnspireerd en gedreven door de persoonlijke verhalen die we horen van Rotterdammers. Dat bleek ook uit het eerste wat we gedaan hebben toen de lockdown in maart 2020 werd aangekondigd; we belden met onze spelers en oud-spelers waarvan we vermoedden dat ze een hart onder de riem konden gebruiken. We deden boodschappen voor onze ouderen, verzamelden voedselpakketten voor mensen die het financieel moeilijk hebben, en raapten aardappels voor de voedselbank. De kunst van het RWT is de kunst van verbinding en gelijkwaardigheid. Na de schrik van de eerste paar weken pakten we al gauw onze projecten weer op en toverden ze om tot corona-proof activiteiten. In plaats van high tech online te gaan, kozen wij ervoor kwaliteitsvolle relaties aan te blijven gaan met Rotterdammers. Een op een gesprekken, kleine theatrale interventies, en af en toe een livestream. Onze connectie met Rotterdammers en met elkaar is onze vitale functie.

Organisatie

Naast het omgaan met onzekerheden rondom corona stonden wij dit jaar voor *nog* een uitdagende opgave: het vervolmaken van onze reorganisatie die is ingezet met de aanstelling van de huidige directeur/bestuurder. Vanaf onze huis-, slaap of werkkamers zoomden we wat af! Nieuwe werkwijzen en overlegstructuren werden ingevoerd, zonder dat we elkaar fysiek konden ontmoeten. We voerden sociale impact overleggen en los daarvan artistieke productie-overleggen. We voerden twee nieuwe functies door: een creative producer en een impact producer. En na de zomer namen we een nieuwe collega aan voor communicatie en marketing. Samen met de nieuwe communicatiemedewerker werkten we aan een nieuwe marketingstrategie voor het RWT met als doel onszelf als Rotterdams gezelschap beter te positioneren in de stad.

Onze organisatiestructuur bestaat uit drie soorten standaard-overleggen waarmee we interne controle toepassen op alle activiteiten en plannen van de organisatie. Tijdens een wekelijks impact overleg bespreken we de gewenste maatschappelijke impact van alle projecten, monitoren we alle lopende projecten en bespreken we hoe we het beste kunnen samenwerken met interne en externe belanghebbenden. In een productie-overleg bespreken we tweewekelijks alle lopende producties en houden we een vinger aan de pols als het gaat om planning, financiën, en prestatie-ambities. Het wekelijks team-overleg is een rondetafelgesprek (figuurlijk) waarin collega's kunnen ventileren waar ze mee rondlopen en wat aandacht behoeft. Los daarvan overlegt de directeur-bestuurder met zakelijk medewerker, het artistieke team en het communicatie en outreach team.

Positionering en partnerschappen

Juist nu veel gezelschappen en podia inclusief en / of participatief gaan werken hebben wij vanwege onze jarenlange ervaring in community arts veel te bieden aan partners in de stad, en kunnen een interessante gesprekspartner zijn voor politiek of beleidsmakers. De positionering van het Rotterdams Wijktheater als expert op het gebied van werken in de wijken met haar bewoners, en het zoeken naar samenwerkingspartners waarmee we elkaars werk en missie kunnen versterken is een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. In 2020 hebben we daarin de eerste stappen gezet door veel intensiever samen te werken met Theater Zuidplein. Door het partnerschap met OPEN Rotterdam willen we makkelijker zichtbaar worden bij Rotterdammers die ons nog niet kennen. Met Theater Zuidplein (TZ) gingen we een intensieve samenwerking aan rondom onze nieuwe voorstelling de Straatstaat die in 2021 in première zal gaan in alle zalen van TZ. Ook ontkiemden er mooie plannen met Islemunda, podium van IJsselmonde maar vanwege corona zijn deze iets gestagneerd. Echter, onze wederzijdse intentie blijft. Een van de concrete uitkomsten van de hernieuwde samenwerking is het overhevelen van onze Open Studio naar Islemunda. Open Studio was een initiatief van het Rotterdams Wijktheater dat onder de bezielde leiding van Marjet Roerink uitgroeide tot een geweldige open plek voor nieuw talent dat de allereerste stappen zet richting podium. De nieuwe directies van zowel het Rotterdams Wijktheater als Islemunda zijn in wederzijds overleg tot de conclusie gekomen dat Open Studio veel meer past binnen de missie van Islemunda als cultuurwerkplaats van IJsselmonde en veel meer groeipotentie heeft binnen de visie van Islemunda als talentontwikkelplek. Voor het Rotterdams Wijktheater blijven ten eerste de ongehoorde verhalen belangrijk. Het mooie aan deze samenwerking is dat mensen die in de Open Studio binnenkomen kunnen doorstromen naar een voorstelling van het Rotterdams Wijktheater, en andersom; als onze spelers na een voorstelling hun individuele talent verder willen ontwikkelen, kan dat in de Open Studio. Door externe fondsenwerving vanuit het RWT in 2018 heeft Open Studio de laatste jaren zich kunnen uitbreiden (zowel qua discipline-aanbod als opschaling) en professionaliseren. Sinds maart zijn alle workshops online en vanaf 1 juli 2020 behoort Open Studio officieel bij Islemunda.

Zorg voor onze freelance collega's

Het vaste team van het Rotterdams Wijktheater telt in totaal 4,0 FTE aan vaste contracten en 1,0 FTE aan tijdelijke contracten. Daarnaast hebben we een flexibele schil van zzp'ers die op projectbasis aan ons verbonden zijn. Dit zijn regisseurs, vormgevers, of (theater)technici. Vanwege de coulance van gemeente Rotterdam en rijkscultuurfondsen en private fondsen zijn we in staat geweest om onze zzp'ers ondanks het wegvallen van veel producties en presentaties een vergoeding te kunnen geven voor gederfde inkomsten. We voelen ons ook voor hen verantwoordelijk en maken de afspraak dat ze bij corona-annulering een factuur kunnen insturen óf alternatief werk aangeboden krijgen dat past bij hun expertise.

de kunst van het proces

Dit jaar zijn wij meer dan andere jaren op zoek gegaan naar de kunst van de ontmoeting en naar hoe we op verschillende plekken een ruimte of context konden scheppen voor reflectie, verbeelding of verwondering. Om onszelf niet blind te staren op de eindvoorstellingen die we willen presenteren (en die wellicht niet door kunnen gaan) besloten we dat elke stap van ons proces een kunstwerkje op zich kan zijn. De uitkomst van onze kleine ontmoetingen, alternatieve (denk)ruimtes laten we zien door middel van theatrale interventies, podcasts, en fotoreportages.

Zomaar op Straat

Nu we niet meer met groepen kunnen samenkomen, besloten we onze community van spelers en hun burens op te zoeken. Met een nieuwsgierige en open blik trokken we de straten in en vroegen we de bewoners hoe het met ze gaat. We maken letterlijk een momentopname van de straat bestaande uit een straatfoto, een portretfoto en een kort geschreven en op audio opgenomen verhaal. Vanuit het thema *armoede* ontstaat zo een rijkdom aan gezichten, persoonlijke perspectieven en verbindingen door de straten van Rotterdam; verhalen van nu, actueel, urgent en belangrijk om te vertellen. Zomaar op Straat is als theatrale interventie een onderdeel van ons langdurige project rondom het thema 'armoede'.

Het eerste project binnen dit thema is de voorstelling Zomaar een Straat (2019/2020): Een voorstelling met, door en voor Rotterdammers die te kampen hebben met armoede. Met een groep van 14 ervaringsdeskundigen zouden wij deze voorstelling in alle Huizen van de Wijk van Rotterdam spelen. Vanuit de toenemende urgentie om aandacht voor dit thema te blijven houden besloten we op alternatieve manieren door te gaan met dit onderwerp.

Lopend Vuurtje

Een belangrijk onderdeel van ons proces is om een zwaan-kleef-aan effect te creëren parallel aan het maken van onze voorstellingen. Dat betekent dat we steeds meer mensen betrekken en laten participeren in de projecten. We besloten het Lopend Vuurtje in het leven te roepen! Een manier voor het RWT om op ludieke wijze op 1,5 meter bij mensen in de buurt te komen. Ons project de Straatstaat gaat daarmee als een *lopend vuurtje* door de wijken in onze huiskamer op wielen.

Het eerste lopend vuurtje interview was eind 2020, toen we officier van justitie Loes van der Wees, voor de wijkrechtbank Hillesluis, interviewden over de kloof tussen straat- en burgercultuur.

Documentaire 1000 Stille Heldinnen

We trapt 2020 af met de première van de documentaire 1000 Stille Heldinnen. In die documentaire wordt het heel goed zichtbaar hoe het creëren van die ruimte van verbeelding en vertrouwen in zijn werk gaat. Sinds 8 maart, vrouwendag 2018 werd Women Connected (de vrouwentak van het Rotterdams Wijktheater en sinds oktober 2019 een zelfstandige stichting) gevolgd door documentairemaker Stefan de Graaff over de impact en werkwijze van Women Connected. De methodiek die hierdoor zichtbaar wordt is exemplarisch voor hoe het Rotterdams Wijktheater al meer dan 28 jaar werkt. De documentaire was voor ons ook een mooi moment om officieel afscheid te nemen van collega en regisseur Kaat Zoontjens en haar regieassistente Inez Schatz. De documentaire is in 2020 verschillende keren vertoond door Women Connected.

Podcast ROET

Van sommige voorstellingen en maakprocessen maakten we hele alternatieve kunstvormen! Zoals deze. ROET zou een voorstelling zijn die in juni 2020 in première zou gaan en waarmee onze nieuwe maker Myra Bodian zou afstuderen aan de Academie voor Theater in Tilburg. Maar Myra besloot samen met haar spelersgroep op het laatste moment het script om te vormen tot een theatrale luisterervaring! In het verhaal trachten mensen vanuit verschillende perspectieven, in een rechtszaal, tot een definitieve uitspraak te komen over zwarte piet. *ROET* gaat over de betekenis van Zwarte Piet in de Nederlandse maatschappij. Het gaat over verschillende waarheden. Over plezier en pijn. Over verschillen en overeenkomsten. Over racisme. Myra heeft met ROET de publieksprijs gewonnen van De Kunst van het ontwerpen, een ontwerpwedstrijd voor derde- en vierdejaars studenten aan een bachelor docentenopleiding in de kunsten van LKCA.

de kunst van nieuw talent

Onze talentontwikkeling bevindt zich op verschillende vlakken: 1) onze spelers die vaak voor het eerst in aanraking komen met theater ontdekken en ontplooien tijdens het maken van de voorstelling hun talenten en voelen dat hun verhaal en authenticiteit worden gewaardeerd. 2) Voor onze jongerenvoorstellingen bieden we – veelal op verzoek van de scholen - workshops en nagesprekken aan. Door in gesprek te gaan over een de voorstelling en door achteraf met leerlingen de vloer op te gaan middels de RWT-methodiek, worden ze uitgenodigd hun eigen verhaal te delen, op hun eigen authentieke manier. 3) Daarnaast investeren we in jongeren die eerder in een van onze voorstellingen hebben gespeeld, en talent en ambitie blijken te hebben verder te gaan met community arts en theater. 4) Het RWT investeert daarnaast in community arts talent dat van kunstvakopleidingen komt, want hoe meer community arts makers, hoe meer ongehoorde verhalen er worden verteld en hoe meer mensen in aanraking komen met kunst die dat anders niet zouden zijn gekomen.

In de loop van de jaren heeft community arts wereldwijd geleid tot een ander soort kunstenaar: iemand die de hoogste technische vaardigheden combineert met het vermogen te organiseren, samen te werken en zich voortdurend aan te passen aan continue veranderende omstandigheden. Ook in Nederland zijn er steeds meer jonge kunstenaars en theatermakers die sociaal-artistiek willen werken. Veel van hen hebben op hun kunstvakopleiding weinig, of te kortstondig, ervaring opgedaan met community arts. Het werken met de persoonlijke verhalen en individuele talenten van mensen is een vak apart. Het betekent dat je als theatermaker extreem goed moet kijken naar wat iemand kan en wat iemand écht vertelt (en vooral ook niet vertelt). Het vergt een groot sociaal en empathisch vermogen en extreme creativiteit om mensen zo puur en echt mogelijk in hun kracht op het toneel te laten schitteren. De kunst die het

resultaat is van dit proces is daarom actueel en urgent voor groepen mensen die zich onvoldoende gehoord of begrepen voelen in de samenleving.

MAN (co-productie met Stagehuis Schilderswijk)

Onze nieuwe maker Emma Janssen werkte vorig jaar samen met een groep jongens uit de Schilderswijk: Ab, Akram, Mustafa en Yason. Voor de één is het een springplank naar een succesvol leven, voor de ander een zogenaamd kansarme situatie waaraan hij zich niet lijkt te kunnen ontworstelen. Ze leren de regels van de straat en ze beschermen elkaar. Maar naast deze bescherming en begrip loert er ook gevaar. Hoe kun je omgaan met de verleidingen die dit (straat)leven te bieden heeft? Kun je elkaar daarvoor behoeden of wat gebeurt er op het moment dat je ziet dat één van jouw vrienden andere keuzes maakt? De voorstelling speelde drie keer voor een klein publiek in Islemunda en Theater de Vaillant in Den Haag en werd twee keer gelivestreamed.

Let us free the caged bird

Robin Tinkhof studeerde af aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht en maakte bij ons haar afstudeervoorstelling Let Us Free the Caged Bird; een voorstelling waarin we het perspectief zien van drie

biculturele vrouwen. Lisa, Femkelucia en Robin zelf geven ons een inkijkje in hun dagelijkse worsteling tussen de verschillende culturele identiteiten. Hoe staan zij als biculturele vrouw in deze samenleving? Hoe is het om opgegroeid te zijn tussen twee culturen? En hoe worden we één geheel als de maatschappij nog is verdeeld in zwart en wit? Met behulp van hun twee iconische voorbeelden Nina Simone en Maya Angelou zoeken ze naar antwoorden op vragen waarvan ze in eerste instantie niet wisten dat ze die hadden...

De voorstelling is in oktober drie keer gespeeld in Islemunda en één keer gelivestreamd.

Waar ben je?

Patrick Ribeiro is een autodidact en enorm groot talent. Iets meer dan 10 jaar geleden kwam hij in aanraking met het Rotterdams Wijktheater toen hij naar een voorstelling kwam kijken in een buurthuis in Hoogvliet. Later is hij ingevallen voor een rol die iemand anders niet meer kon spelen. Sindsdien is Patrick aan ons verbonden als acteur, workshopleider, regieassistent en medemaker. Dankzij de Urban Arts regeling van het Fonds voor Cultuurparticipatie kan Patrick onder onze vleugels twee eigen voorstellingen maken waarmee hij zichzelf als performer en community arts maker ontwikkelt. Patrick: “Door de speler de ruimte te geven om zich open te stellen en zijn of haar verhaal te delen krijgt de voorstelling vorm. Door het verhaal van de spelers serieus te nemen en centraal te stellen in de voorstelling voelde ik me als speler gerespecteerd en serieus genomen. Dit zorgde voor een boost in zelfvertrouwen dat zich vertaalde naar een betere performance en überhaupt een beter zelfbeeld. Het RWT hanteert een maakproces dat precies is wat ik voor ogen heb. Het RWT is een theatergezelschap met genoeg expertise om mij in mijn leerproces te begeleiden. Werkend vanuit mijn kwaliteiten en behoeften.” De eerste voorstelling die Patrick binnen zijn Urban Arts traject maakt is *Waar ben je?* een autobiografische voorstelling over het

gebrek aan wortels en de zoektocht naar een bestemming. In Hoogvliet opgegroeid vond Patrick op straat wat het hem thuis ontbrak: broederschap, loyaliteit en een familie. “Vanaf mijn 11e speelde ik al met woorden door te rappen en te dichten, en op mijn 17e leerde ik deze woorden vorm te geven in het theater, bij het Rotterdams Wijktheater.” *Waar ben je* heeft in 2020 vier keer gespeeld in Islemunda.

Het Rotterdams Wijktheater investeert daarnaast in Patricks ontwikkeling door hem voor twee jaar aan ons te verbinden als gelijkwaardige collega en hem de ruimte te geven zich zonder afleiding te ontwikkelen. Naast zijn eigen voorstellingen is hij betrokken bij onze voorstelling Niet Tuchten als regieassistent en acteur en bij de Straatstaat als medemaker en workshopdocent.

de kunst van de herhaling

Twee voorstellingen die in 2019 al klaar waren hebben deels voor een fysiek publiek in 2020 kunnen spelen. Maar ook hebben we aan het begin van de eerste lockdown besloten onze oude voorstellingen uit het archief te halen en te digitaliseren. Op deze manier hadden we ook een directe aanleiding om weer eens contact op te zoeken met onze oud-spelers! De gedigitaliseerde voorstellingen zijn door meer dan 4000 mensen teruggekeken.

Niet Tuchten

Jongerenvoorstelling *Niet tuchten* ging in oktober 2019 in Islemunda in première en heeft in 2020 acht keer in theaters en klaslokalen gespeeld voor 563 leerlingen, tussen de lockdowns door. We hebben hiervoor samengewerkt met de KCR, en ook zelfstandig scholen geworven.

Toen de scholen waren gesloten ontstond het idee om de voorstelling online aan te bieden op de smartphone voor leerlingen van middelbare scholen (met name VMBO) en MBO's en jongerenwerkers met hun jongeren. Met een team van een regisseur, cameraman, developer en een jonge editor is er een soort app ontwikkeld waarin de jonge kijker met zijn smartphone zelf bepaalt welke keuze hij/zij zou maken. De app wordt in de eerste maanden van 2021 gelanceerd.

Zomaar een Straat

Zomaar een Straat is ons langlopende project over armoede. Na het succes van de decembervoorstelling zouden we in 2020 10 keer in Huizen van de Wijk optreden door heel Rotterdam, ondersteund door Gemeente Rotterdam, Maatschappelijke Ontwikkeling. De voorstelling was aangepast, we hebben één keer in De Nieuwe Gaffel gespeeld en toen sloeg Covid-19 genadeloos toe. De tour is sindsdien meerdere keren gepland, maar telkens geannuleerd. Omdat het niet mogelijk was om met deze grote groep van 14 spelers bij elkaar te komen, werd er maandenlang via Zoom gerepeteerd. Zo ontstond ZOOMaar een Straat. De voorstelling die in fictieve huiskamers plaatsvond, werd nu nog echter door in ieders eigen huis met de webcam te filmen. Na weken repeteren, experimenteren, filmen en editen, bleek ZOOMaar een Straat niet alles in zich te hebben om mee in première te gaan. Om zo'n heftig onderwerp te bespreken vraagt om een live en face-to-face-aanpak. De tour is uitgesteld naar 2021.

Digitalisering van het archief

Het RWT bestaat sinds 1992 en bijna sinds het begin hebben we onze voorstellingen opgenomen! Het zijn stuk voor stuk tijdsdocumenten die inkijkjes geven in de verhalen van Rotterdammers op dat moment. Vooraf aan het online zetten van de voorstelling zochten we onze oud-spelers op via de telefoon en gingen met ze videobellen. Sommige van deze interviews zijn opgenomen en als teaser verspreid via onze sociale media en website. Op die manier maakten we digitale reünies en onderhielden we warme contacten met onze community.

de kunst van grenzeloze verbinding

Het Rotterdams Wijktheater maakt onderdeel uit van de wereldwijde community arts beweging. Omdat veel van deze gezelschappen en makers wereldwijd diep in hun eigen wijken en binnen hun eigen lokale context werken, is het belangrijk om eens in de zoveel tijd uit te zoomen en te reflecteren op de weerbarstige sociaal/artistische praktijk. Ons Internationaal Community Arts Festival (ICAF) is de grootste ter wereld in zijn soort. Veel community arts wordt gemaakt op plekken waar veel conflict is, of met mensen die indrukwekkende verhalen hebben of in een ingewikkelde situatie zitten. Kunst wordt op deze plekken ingezet om verbeelding te genereren, soms (als dat nodig is) schoonheid, of voor het tonen van verhalen die onvoldoende worden gehoord. Community arts processen kunnen daardoor veel teweegbrengen en zitten vol met ethische, sociale en soms politieke vraagstukken waar een kunstenaar niet per se voor is opgeleid. Bijv. waar begint en eindigt je verantwoordelijkheid als kunstenaar in een conflictsituatie?

Vanuit internationaal perspectief zien we dat we in Nederland helaas weinig cruciale vragen stellen over de participatieve kunstpraktijk terwijl de sociaal-artistische praktijk enorm toeneemt. Binnen het internationale community arts veld is hier veel dialoog over, en wordt er veel over geschreven binnen het academische discours. Op het ICAF proberen we zowel deze bijzondere praktijk te vieren en in zijn diversiteit te tonen, maar voelen we ons ook verplicht de belangrijke kritische vragen te stellen, aan elkaar maar ook aan beleidsmakers, kunstvakopleidingen en fondsen.

Annulering van het ICAF 2020

Op 15 maart 2020, twee weken voor de openingsavond, waren wij wegens corona genoodzaakt de achtste editie van ons International Community Arts Festival (ICAF) in Rotterdam te annuleren. Twee jaar van keihard werken, programmeren, communiceren, plannen smeden, produceren en ernaar uitkijken verdwenen als sneeuw voor de zon. En niet alleen voor ons, maar ook voor de 42 deelnemende groepen uit meer dan 30 verschillende landen die hun werk zouden presenteren, en voor de vele bezoekers die al ver van tevoren een kaartje hadden gekocht en ernaar uitkeken om op het ICAF inspiratie en kennis te komen opdoen over inclusieve en participatieve kunst. Een bittere realiteit die helaas niet alleen voor ons evenement gold. Juist in een tijd van onzekerheid en isolement, merken we ook hoe primair onze behoefte is aan contact, aan verbondenheid, aan creativiteit, aan samenzijn. Community arts draait om deze verbondenheid, creativiteit en verwondering. Daarom voelden we de noodzaak om juist nu door te blijven gaan met onze activiteiten, ook al zijn ze momenteel niet mogelijk met fysiek aanwezige deelnemers. Gelukkig zijn er vele virtuele en 1,5 meter mogelijkheden in de nabije toekomst.

Toen we het festival annuleerden was het op papier gereed. Vliegtickets en hotelkamers waren reeds geboekt. Een deel van het budget was al uitgegeven. Maar omdat we in verbinding staan met (en afhankelijk zijn van) de hele wereld, hielden we vanaf medio februari al rekening met de mogelijkheid dat we het festival zouden moeten annuleren – dus ruim voordat de regering de lockdown aankondigde. Daarom hebben we in de laatste weken voor het festival zoveel mogelijk kosten (o.a. voor de catering, huur van apparatuur) proberen te besparen. We hebben daardoor wat budget overgehouden om alternatieve activiteiten te kunnen ontplooiën gedurende de komende twaalf maanden.

ICAF Hub in Singapore, online festival en online platform!

Hoewel ons ICAF Rotterdam-team behoorlijk divers is in leeftijd en culturele achtergrond, zijn we ons zeer bewust van onze beperkte kijk op de wereld en de wereldwijde community arts-praktijk. Daarnaast is met de pensionering van voormalig artistiek directeur van het festival, Eugene van Erven, een groot deel van het internationale netwerk en kennis aan het stagneren. ICAF team bestaande uit projectleider Anamaria Cruz en programmeur Jasmina Ibrahimovic ontwikkelde daarom een innovatieve manier om het netwerk wereldwijd te blijven vernieuwen en de meest boeiende community arts projecten te kunnen scouten. Het idee van ICAF Hubs werd geboren: een ICAF Hub wordt gehost door een partner-organisatie uit een ander werelddeel. Deze hub verzorgt zijn eigen programmering en organiseert zijn eigen seminars waarin er gereflecteerd wordt op de lokale context daar. Deze lokale kennis is voor het internationale publiek belangrijk om het werk uit die landen te kunnen plaatsen in de juiste context. Daarnaast levert een ICAF hub een nieuwe maker aan, en minimaal zo'n 3 lokale partners die wij nog niet kennen. In aanloop naar het volgende ICAF hebben we op deze manier (los van de open call) al inzicht gekregen in zeer interessante projecten op plekken waar wij anders nooit zouden komen. In 2020 experimenteerden we hiermee in aanloop naar ons online festival in februari 2021. Voor het eerst hadden we een ICAF hub in Singapore, georganiseerd door onze partners Drama Box!

Als alternatief voor het ICAF in 2020 organiseerden we samen met Drama Box ons eerste volledig virtuele festival in februari 2021. Maar de voorbereidingen daarvan werden gedaan in de tweede helft van 2020.

Een andere belangrijke stap voor het ICAF hebben we in 2020 gezet door een begin te maken aan een online platform. Wegens corona hebben we gemerkt hoe fragiel fysiek samenkomen kan zijn, en we

wisten al hoe kostbaar het was. Omdat er teveel binnen de internationale community arts wereld gebeurt om alleen maar eens in de drie jaar een festival te organiseren, bouwen we nu daarom aan een online platform waarin het ICAF zich virtueel zal gaan manifesteren. Met de steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie waren we in staat hiervoor iemand voor een dag in de week aan te nemen die ons gaat helpen het platform te ontwikkelen, en daar financiële middelen voor te vinden. Daarmee is het ICAF met een extra collega versterkt.

De toekomst van het ICAF ziet er veelbelovend en zit vol nieuwe ideeën en energie! Dat uit zich in een nieuw online platform en op elk wereldcontinent een ICAF hub! We hebben er ontzettend veel zin in, maar hebben daar wel versterking bij nodig. Vanaf 2021 zullen we daarom, na het vertrek van Eugene van Erven op zoek gaan naar een nieuwe ICAF collega die assistent programmeur is en Jasmina en Anamaria kan assisteren met programmering.

de kunst van het (publieks)bereik

De plek waar corona voor ons de meeste pijn heeft gedaan is natuurlijk aan de kant van het publieksbereik. Normaliter bereiken we ons publiek via buurthuizen, wijkcentra, scholen, sleutelfiguren in de wijk, maatschappelijke organisaties, etc. Maar nu was het onmogelijk om voor volwassenen fysiek te spelen. En veel van onze bezoekers zijn niet gewend naar het theater te gaan, en de stap om dan via je computer een voorstelling te bezoeken (als men al een laptop heeft waar dat op kan) is heel groot. We moesten daarom op zoek naar andere manieren om ons publiek te bereiken. We werkten veel met scholen omdat vmbo-praktijkopleidingen en MBO's lang vrijgesteld waren van de strenge lockdown. Daardoor konden we veel workshops geven, en schoolvoorstelling Niet Tuchten spelen.

Ook zochten we contact met ons bestaande netwerk en vaste community van bezoekers, zodat we hen in elk geval niet zouden kwijtraken. Een manier om dat te doen is door onze oude voorstellingen te digitaliseren en met oud-spelers te bellen om hen te interviewen. Daarmee creëerden we een online reünies van mensen en publiek dat oude voorstellingen gezien heeft. Daarmee hebben we meer dan **4000** mensen virtueel kunnen bereiken.

In het najaar speelden we de voorstellingen van onze nieuwe makers voor een klein publiek van familieleden en vrienden en zonden we dat via livestream uit voor een groter publiek dat ook van buiten Rotterdam keek.

Omdat het zo'n atypisch jaar was waren we niet in staat voldoende postcodes te verzamelen om mee te doen met het onderzoek R'dam Festivals.

Echter in een normaal jaar is ons publiek divers qua leeftijd, culturele achtergrond, sociaaleconomische positie en opleidingsniveau. Door te zorgen voor toegankelijkheid op alle mogelijke gebieden proberen we de drempel zo laag mogelijk te houden. Onze publieksbenadering is maatwerk. Dit zagen we voorheen terug in de resultaten van het publieksonderzoek van Rotterdam Festivals dat via postcodes en huisnummers gaat. Volgens dit onderzoek komt 80% van onze bezoekers uit Rotterdam, en dan met

name van Rotterdam-Zuid. Van de Rotterdamse bezoekers zou 46% gerekend kunnen worden tot de *Wijkgerichte Vrijetijdsgenieters*, 45+ers met een relatief laag inkomen die sterk gericht zijn op activiteiten binnen hun wijk. Ook bereiken we volgens dit onderzoek ten opzichte van andere gezelschappen relatief veel *Stedelijke Toekomstbouwers*: 23% van onze Rotterdamse bezoekers valt namelijk onder deze categorie. Dit zijn volwassen Rotterdammers van 18-50 jaar met weinig budget, een lage opleiding en inkomen, en veelal met een niet-Nederlandse migratieachtergrond. In werkelijkheid is deze groep groter en jonger omdat deze publieksgroep veelal in groepen komt kijken.

Onderstaande getallen geven aan hoeveel presentaties, producties, en publiek we hebben bereikt in 2020 ten opzichte van hoeveel we hebben gedacht te bereiken.

Prestaties	Jaarplan	Jaarverslag
Aantal producties	4	5
Aantal presentaties	38	32
Waarvan in Rotterdam	38	28

Kengetal bezoeken en specificatie publieksbereik naar herkomst

	Jaarplan	Jaarverslag
Totaal aantal bezoeken per jaar in Rotterdam	3740	729
Waarvan betalende bezoeken in Rotterdam	2500	Onbekend
Waarvan bezoeken in schoolverband in Rotterdam	500	563
Herkomst bezoekers in Rdam (excl. in schoolverband)		65% (lager dan anders ivm samenwerking stagehuis en groter aandeel nieuwe makers)
Waarvan woonachtig in regio Rotterdam		10%
Waarvan aantal woonachtig in overige delen Nederland		25% (met name Den Haag, Arnhem, Utrecht)
Waarvan aantal woonachtig in het buitenland		0%

Naast deze bezoekers van fysieke livepresentaties, hebben er ook circa **400 mensen** de podcast geluisterd en **4420 huishoudens** oude voorstellingen online bekeken.

Kengetallen producties, presentaties en bezoeken in cultuurplanperiode 2017-2020

Omdat we met dit jaarverslag een Cultuurplanperiode afsluiten, leek het ons interessant om naar de kengetallen te kijken over 4 jaar. Over 4 jaar tijd zijn er in totaal **13 producties meer dan beloofd** gemaakt en **59 presentaties meer dan beloofd** geleverd. Ook hebben we over 4 jaar, ondanks de tegenvallende bezoekerscijfers van 2020 (door de pandemie), in totaal **2736 meer** bezoekers mogen ontvangen dan in de jaarplannen was afgesproken.

Jaarplan	2017	2018	2019	2020	Totaal
producties		3	3	4	19
presentaties		45	32	38	165
bezoekers	60	4500	3500	3740	17740

Jaarverslag	2017	2018	2019	2020	Totaal
producties	10	9	8	5	32
presentaties	85	79	38	32	234
bezoekers	8342	5186	5475	1473*	20476

De kunst van goede governance

Het Rotterdams Wijktheater past de 8 principes van de Governance Code Cultuur toe en werkt met een bestuurder en een Raad van Toezicht. Sinds 2020 hebben we een vertrouwenspersoon aangesteld en deze bekend gemaakt aan het team en de RvT. Ook wordt sinds gewerkt aan een handboek administratieve organisatie. Aanvullend is in 2019 binnen de RvT een renumeration- en audit commissie opgericht.

Toezichthouders zijn onafhankelijk, handelen integer en bewaken te allen tijde de maatschappelijke functie van de organisatie. Een transparante en veilige werkomgeving vinden wij daarbij erg belangrijk. De bestuurder is artistiek-inhoudelijk onderlegt en stimuleert een inspirerende werksfeer met oog voor persoonlijke ontwikkeling. Ons team en toezichthouders zijn divers in culturele achtergronden, leeftijden en geslacht en bij het kiezen voor nieuwe leden gaat bij gelijke geschiktheid ons voorkeur uit naar de persoon die de diversiteit binnen de RvT of het team versterkt. De toezichthouders adviseren, controleren en bevragen de bestuurder maar nemen ook een gepaste afstand tot de werkvloer. De bestuurder organiseert interne ondersteuning voor het bewaken van de financiën (via coördinator bedrijfsvoering), en voor de artistieke en maatschappelijke doelstellingen (via een artistiek productie team en de social impact team).

Een (voor)woord van de voorzitter

In 2020 werden we opgeschrikt door een pandemie waarvan we op dat moment de termijneffecten niet goed konden overzien. Onder de bezielende leiding van de pas aangetreden directeur/bestuurder zette het team van het Rotterdams Wijktheater al snel de schouders eronder om van de nood een deugd te maken; er werden nieuwe werkwijzen uitgevonden om het publiek alsnog te kunnen bereiken. Ondertussen kreeg ook de nieuwe organisatiestructuur steeds meer vorm.

We kunnen concluderen dat het team er sterker uitgekomen is dan aan het begin van de pandemie werd voorzien.

De Raad van Toezicht werd versterkt met de komst van twee nieuwe leden (Dilia van der Heem en Ivana Cerovečki). Daarnaast namen we in de laatste vergadering van het jaar afscheid van Corrine Oudijk die de maximale zittingstermijn van drie perioden had bereikt. Wij zijn haar zeer erkentelijk voor de kennis en kunde die zij het wijktheater heeft gebracht!

Voor hun waardevolle bijdrage in 2020 zijn wij de directie, medewerkers en vrijwilligers eveneens veel dank verschuldigd.

Namens de Raad van Toezicht,

Peggy Wijntuin

De Raad van Toezicht is als intern toezichthoudend orgaan verantwoordelijk voor en belast met de volgende taken:

- houden van toezicht op en evaluatie van het beleid van de bestuurder en de algemene gang van zaken binnen het RWT
- functioneren als adviseur en klankbord voor de bestuurder
- uitoefenen van het werkgeverschap met betrekking tot het Bestuurslid
- benoeming en ontslag bestuurder
- invulling statutaire toezicht- en goedkeuringsrechten
- nemen van strategisch belangrijke besluiten
- regelen van de eigen werkzaamheden
- afleggen van verantwoording over de wijze waarop de Raad van Toezicht invulling geeft aan zijn toezichthoudende rol
- verlenen van decharge aan het Bestuur

Toezicht en advisering

In de verslagperiode heeft de RvT zes vergaderingen gehouden waar zij met het Bestuur de algemene gang van zaken en specifieke ontwikkelingen binnen het RWT heeft besproken. Het overleg en de advisering hadden onder meer betrekking op de volgende onderwerpen:

- Ontwikkeling en afronding procedure Cultuurplan 2021-2024
- Bewaken van het welzijn en de missie van organisatie i.v.m. corona
- Jaarverslag en jaarrekening 2020
- Verslag van de externe accountant
- Herziene begroting en jaarplan 2021
- Toepassing fair pay budgetten voor 2021
- Sponsorplan voor de organisatie
- Arbeids- en organisatie handboek
- Halfjaarcijfers en prognose 2020
- Activiteiten 2020/2021

Dit jaarverslag en de jaarrekening zijn door de RvT goedgekeurd tijdens de vergadering van 22 maart 2021.

(Statutaire) goedkeuringsbesluiten

Alle statutair te nemen goedkeuringsbesluiten zijn door de RvT genomen, te weten de jaarrekening en jaarverslag 2020, jaarplan en begroting 2021, het cultuurplan 2021-2024 alsmede de verlening van decharge aan het bestuur. In het verslagjaar is er voor de accountantscontrole geen nieuwe overeenkomst aangegaan met een nieuw accountantsbureau, want dit was nog niet nodig.

Bij geen van de door de Raad goedgekeurde besluiten was er sprake van tegenstrijdige belangen.

Overleg met en advisering van het Bestuur

Het overleg met de bestuurder vindt plaats in de vergaderingen van de RvT. Echter, voorafgaand aan elke vergadering neemt de RvT sinds 2019 een half uur de tijd om zonder de bestuurder te overleggen. De vergaderingen worden bijgewoond door de bestuurder en de zakelijke medewerker. Daarnaast vindt er frequent tussentijdsoverleg plaats tussen de bestuurder en de voorzitter van de RvT. Het overleg tussen de bestuurder en de RvT had een open en constructief karakter.

Bezoldiging

De bezoldiging van de bestuurder van het RWT wordt jaarlijks door de Raad vastgesteld en is conform de WNT. De Raad volgt voor de vaststelling van de bezoldiging de richtlijn van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten. Deze richtlijn is gebaseerd op de CAO Theater. Belangrijk criterium voor de bepaling van het salaris van de bestuurder is daarbij de omzet/het subsidiebedrag van de organisatie.

De leden van de RvT ontvangen voor hun werkzaamheden geen bezoldiging. Wel wordt jaarlijks een onkostenvergoeding van € 250,-- uitgekeerd.

Samenstelling Raad van Toezicht

In 2020 breidden we de RvT uit met twee nieuwe leden. Dilia van der Heem trad toe als toezichthouder voor het profiel juridisch en politiek en Ivana Cerovecki trad per 1 juni ook toe en heeft als profiel community arts en sociale wetenschappen. Er wordt gestreefd de RvT in de toekomst uit te breiden met 1 extra lid die diepe connecties en een groot netwerk heeft in de wijken van Rotterdam Zuid.

Eind 2020 bestaat de Raad uit de volgende leden:

Mw. Peggy Wijntuin (voorzitter)

Dhr. Omid Alozai (financieel toezichthouder)

Mw. Corrine Oudijk

Dhr. Bastiaan van de Werk

Mw. Dilia van der Heem

Mw. Ivana Cerovečki

De leden van de RvT hebben geen nevenfuncties die niet verenigbaar zijn met hun toezichthouderschap binnen het RWT. Voorzitter Peggy Wijntuin is adviseur diversiteit en inclusie Hogeschool Rotterdam, voormalig Rotterdams gemeenteraadslid, bestuurslid CPRW, presentator Radio Stanvaste, Corrine Oudijk is voormalig adjunct directeur COS, Gemeente Rotterdam, Bastiaan van de Werk is marketing strateeg en innovatiespecialist bij Roos&VandeWerk, Omid Alozai is docent accountancy Hogeschool Rotterdam, Dilia van der Heem is o.m. voormalig lid van de Tweede Kamer en voormalig officier van justitie in Den Haag en Rotterdam, Ivana Cerovečki werkt als studieadviseur aan de Universiteit Utrecht en is adviseur bij Fonds Podiumkunsten, en voormalig lid van de adviescommissie van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur.

Nevenfuncties van directeur/bestuurder:

- Bestuurslid Stut Theater, Utrecht
- Bestuurslid PeerGroup, Donderen/Drenthe

Toelichting op de jaarrekening

Dit jaar vraagt om een uitgebreidere toelichting op de jaarrekening dan andere jaren. Welke gevolgen heeft de COVID-19 pandemie op onze financiën?

Ter introductie: de jaarrekening van het Rotterdams Wijktheater is opgebouwd uit baten en lasten voor de producties van het RWT die onder het cultuurplan van de gemeente Rotterdam vallen, en voor het ICAF dat wordt ondersteund vanuit het meerjarensubsidie *Talent en Festivals* van het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP). Op de jaarrekening hebben we de baten en de lasten zoveel mogelijk gesplitst naar het RWT en het ICAF.

De publieksinkomsten en uitgaven van onze RWT-producties zijn een stuk lager dan begroot. Na de eerste lockdown hebben we alleen kleinschalige producties gemaakt en gepresenteerd. Daarnaast was ons team nog niet compleet toen de pandemie uitbrak omdat we midden in een reorganisatie zaten. Pas nadat we de financiële consequenties van de pandemie op onze organisatie goed konden inschatten, zijn we op zoek gegaan naar versterking op het gebied van marketing- en communicatie en regie. Doordat we hiermee hebben gewacht, en een aantal maanden minder personeelskosten hebben gehad, hebben we een positief exploitatieresultaat voor RWT-activiteiten. Dit resultaat is gereserveerd voor marketing en voor het multimediale project De Straatstaat dat in november 2021 in première zal gaan in Theater Zuidplein. Vanwege de aanpassingen i.v.m. corona zal deze voorstelling veel meer audiovisuele kosten en regie kosten met zich meebrengen dan een reguliere RWT productie. Audiovisueel omdat we genooddaakt zijn meer online te maken en meer film te implementeren in onze voorstellingen (we kunnen nu niet repeteren met amateurs). En regie omdat we alleen een op een kunnen werken en dat vergt veel meer regie-uren dan 1 regisseur die met een grotere groep werkt.

Door voorafgaand aan het ICAF proactief te reageren op de mogelijkheden van een uitbraak van COVID, en goede afspraken met samenwerkingspartners en leveranciers te maken bij annulering, hebben we een aantal grote productiekosten kunnen omzeilen. Door coulance van externe private fondsen, de gemeente Rotterdam, en een coronacompensatie van het FCP, hebben we een positief exploitatieresultaat wat we reserveren voor de organisatie van het mini-ICAF en het online platform

Balans

Activa

- Na annulering van het ICAF hebben wij vouchers gekregen voor hotelkosten en zijn er toezeggingen gedaan dat we een deel van de vliegtickets teruggestort krijgen. De gezamenlijke waarde wordt geschat op 10.000 euro. Deze zijn in mindering gebracht bij de activiteitenkosten ICAF en als vordering opgenomen op de balans.
- De liquide middelen zijn toegenomen t.o.v. 2019. Dit heeft te maken met het feit dat we meerdere vooruitontvangen subsidies op onze rekening hebben staan, er veel private financiering is geworven en we (naast het ICAF) geen grootschalige producties hebben gemaakt in 2020. Daarnaast is het team in de eerste helft van het jaar niet compleet geweest, waardoor we maandelijks minder loonkosten hadden. Hierdoor is het exploitatieresultaat en de liquide middelen vrij hoog.
- Sinds 2019 hebben we een kleine lening uitstaan. Deze wordt vanaf april 2020 maandelijks aan ons afgelost en verloopt volgens overeenkomst.

Passiva

- Er vinden mutaties plaats in de bestemmingsreserves. Er is een vrijval van 16.000 euro voor het produceren van de documentaire over Women Connected.
- Solidariteitsfonds, toevoeging van 1223 euro.
Marketing-Zichtbaarheid in de stad: toevoeging van 10.000 euro
Nieuwe producties: toevoeging van 49.790 euro
ICAF: toevoeging van 53.840 euro.
Bestemmingsreserve bestelbus: Onze bestelbus is gebouwd in 2003 en is door ons in 2010 aangeschaft. Met de invoering van nieuwe milieuzones in verschillende steden in 2021, mag onze bus niet overal meer rijden. In 2021 willen we een inventarisatie maken of er een nieuwe bestelbus aangeschaft dient te worden. Hiervoor hebben we een bestemmingsreserve.

Exploitatierkening

Directe opbrengsten

- Door Covid-19 zijn er veel minder publieksinkomsten dan begroot. De inkomsten van het Rotterdams Wijktheater (lokale activiteiten) bestaan met name uit verkoop van workshops en de voorstelling Niet Tuchten aan VMBO scholen, aangezien deze activiteiten nog het langst mogelijk waren tijdens de lockdowns. De andere voorstellingen die zijn gespeeld, zoals Zomaar een Straat en de voorstellingen van de Nieuwe Makers, zijn kosteloos aangeboden voor een kleinschalig publiek. In het kader van Zomaar een Straat was dat de afspraak die we maakten met de afdeling armoedebestrijding van gemeente Rotterdam. Voor de nieuwe makers is dat omdat we stagevoorstellingen altijd gratis aanbieden om de drempel om te komen kijken zo laag mogelijk te maken.
- Op het moment van annulering van het ICAF op 15 maart stond er meer dan 33.000 euro aan deelnemersgeld op onze rekening en hadden we nog een aanzienlijk aantal reserveringen die nog niet betaald waren. Daarnaast hadden we met Theater Zuidplein een uitkoop afgesproken van 15.000 euro voor verkoop van de avondvoorstellingen. Bij doorgang, zouden we de begrote 20.000 euro aan publieks- en deelnemersinkomsten ruimschoots hebben gehaald. Na annulering van het festival is de uitkoop niet doorgegaan en het deelnemersgeld is na goed overleg en nauwkeurige berekeningen teruggestort op de rekeningen van de deelnemers. Er staat nu een minbedrag bij deelnemersgelden van het ICAF, dit komt overeen met de deelnemersinkomsten die op 31 december 2019 op onze rekening stonden.

Indirecte opbrengsten

- Doorberekende kosten van het RWT zijn lager dan begroot omdat geen ruimtes hebben verhuurd, maar dat in 2019 nog wel het plan was.

Bijdrage uit private middelen

- Omdat we sinds het voorjaar 2019 niet meer programmeren voor Islemunda, zijn de opbrengsten van Cultuurwerkplaats Islemunda verlaagd. Ook valt de Open Studio sinds 1 juli 2020 onder Islemunda.
- Het lijkt dat we bijna de helft minder externe financiering van private fondsen voor het ICAF hebben weten te werven dan begroot. Dit is echter schijn omdat op de jaarrekening van 2019 ook 52.275 euro aan fondsenwerving voor het ICAF 2020 was meegenomen, terwijl daar nul euro voor was begroot. Van alle fondsen en van de gemeente hebben we in de zomer van 2020 te

horen gekregen dat we de toegekende financiering voor ICAF 2020, ondanks annulering, mochten houden en/of inzetten voor alternatieve activiteiten met dezelfde missie.

Subsidies/bijdragen

- Van de gemeente Rotterdam (armoedebestrijding) hebben we een subsidie toegewezen gekregen voor een tour langs Huizen van de Wijk met *Zomaar een Straat*. Door Covid-19 is deze tournee gepauzeerd na één voorstelling. De kosten die zijn gemaakt voor het hervormen van de voorstelling en het één keer spelen van de voorstelling zijn opgenomen bij de incidentele subsidie Gemeente Rotterdam- Armoede Tournee. De kosten voor de verdere tournee zijn niet opgenomen en staan in de balans onder vooruit ontvangen subsidies. We hebben uitstel gekregen voor de rest van de tournee.
- Naast de meerjarige activiteitensubsidie van 100.000 euro hebben we in augustus van het FCP een coronacompensatie ontvangen van 59.900 euro. Omdat we aan het einde zijn van een meerjarige subsidie-periode en de lasten in 2020 hoger zijn dan de FCP meerjarensubsidie, mogen we de vooruit ontvangen subsidie van 2017-2019 opnemen op de exploitatierekening.
- Daarnaast hebben wij vanuit de Urban Arts regeling van het FCP in 2019 een subsidie gekregen van 25.000 euro voor het ontwikkeltraject van onze Nieuwe Maker Patrick Ribeiro. In 2020 heeft hij daarvan een solovoorstelling gemaakt en deze kosten zijn opgenomen bij zowel baten als lasten. Het resterende bedrag staat bij de vooruit ontvangen subsidies op de balans.

Lasten

Beheerslasten personeel

- De beheerslasten personeel zijn lager dan begroot, omdat deze begroting is gemaakt voordat de algemeen directeur en zakelijke medewerker in dienst kwamen. Bij de begroting is er uitgegaan van personeel dat hoger was ingeschaald en voor 0,1 fte extra. Ook hebben we pas in november een nieuwe medewerker marketing en communicatie aangenomen. Tot die tijd heeft een freelancer ons geholpen bij de basiscommunicatie, voor minder uur per week dan begroot. Deze kosten staan onder honoraria inhuur.
- In het verleden zijn de overuren van het personeel in dienst nooit uitbetaald. Dit was lange tijd financieel onmogelijk. Tijd voor tijd, was de regel. Echter, veel medewerkers zijn verbonden aan projecten en kunnen niet altijd hun eigen tijd indelen. Tijdens de eerste lockdown hebben veel medewerkers even adempauze genomen (en tijd gecompenseerd), maar we waren het als team ook over eens dat we wilden produceren om aan onze missie te blijven werken en is het juridisch niet mogelijk om uren die je niet *kunt* maken (overmacht) om te zetten in opgenomen vrije uren. Deze opgelopen overuren waren een smetje op ons personeelsbeleid en het beleid rondom deze overuren was niet volgens fair pay. Ook waarschuwt onze accountant al jaren dat we door de overuren een financieel risico lopen bij conflict. Omdat we nu aan het einde van een meerjarenplanperiode zitten en we het dit jaar financieel konden dragen, hebben we – vanuit de fair practice code - besloten om de overuren uit te betalen. Alle medewerkers beginnen met 0 overuren aan de nieuwe cultuurplanperiode. Mede door het aanvullende Fair Pay budget van de gemeente Rotterdam voor 2021-2024, waardoor we lopende contracten in ons team met ingang van 2021 hebben kunnen verbeteren, een aangescherpt personeelsbeleid met betrekking tot omgang met overuren, zullen we deze situatie in de toekomst voorkomen. De betalingen van de overuren zijn net als de contracturen per functie opgenomen onder beheerslasten personeel en activiteitenlasten personeel.

Beheerslasten materieel

- In 2020 zijn we gaan samenwerken met schoonmaakbedrijf ACW. Zij verzorgen ook de schoonmaak van de andere ruimtes in Islemunda. Verder zijn er wat kleine verschuivingen binnen kantoorkosten. De administratie/accountant kosten zijn iets hoger dan begroot, doordat we zijn overgestapt op een digitaal facturenverwerkingssysteem en omdat er iets meer werk nodig was om de jaarrekening van 2019 samen te stellen aangezien we in een overgangsjaar zaten met een nieuwe directeur en zakelijk medewerker.

Activiteitenlasten personeel

- Omdat de artistieke directeur van het ICAF, Eugene van Erven, (gedetacheerd vanuit de Universiteit Utrecht) in de zomer van 2020 met pensioen ging en we in een festivaljaar zaten, heeft de algemeen/artistiek directeur twee dagen per week vrijgemaakt voor directietaken rondom het ICAF in plaats van één dag per week. Hierdoor zijn de kosten van algemene directie ICAF hoger dan begroot en die van RWT lager dan begroot. Ook hadden we bij de beheerskosten personeel al vermeld dat er bij het opstellen van de begroting bij de algemeen directeur RWT is uitgegaan van iemand met meer werkervaring (hogere trede). De loonkosten van de artistieke raad/regie zijn lager dan begroot. Eén van onze regisseurs werkte tot september tijdelijk 0,2 fte minder en er is gekozen om geen vaste derde regisseur in dienst te nemen, maar te werken met freelancers op projectbasis. Deze hebben we in de eerste lockdown pas extra opdrachten gegeven nadat we een reële inschatting konden maken van de financiële gevolgen van de pandemie voor onze organisatie.
- Honoraria uitvoerend: Tijdens de lockdowns hebben we geprobeerd om freelancers die al wat langer bij het RWT/ICAF zijn betrokken zoveel mogelijk door te laten werken. Daarnaast hebben we theatertechnici die niet op een andere manier in te zetten waren, tegemoetkomingen betaald voor afgelaste RWT-voorstellingen en het ICAF. Omdat we geen programmering meer verzorgen voor Islemunda, zijn er ook geen kosten door ons gemaakt voor deze activiteiten.

Activiteitenlasten materieel

- De kosten voor publiciteit RWT zijn aanzienlijk lager dan begroot. Het plan was om begin 2020 een nieuwe marketing- en communicatiemedewerker aan te nemen en flink te investeren in zichtbaarheid in de stad. Door Covid-19 hebben we het sollicitatieproces een paar maanden uitgesteld (omdat we eerst wilden weten hoe fondsen/gemeente op de pandemie zouden reageren en omdat we eerst als team wilden bedenken wat we dit seizoen konden gaan produceren/spelen). De nieuwe medewerker is in het najaar aangenomen, de merkpropositie en communicatieplan zijn opgesteld. Daarom is de resterende 10.000 euro opgenomen als bestemmingsreserve ter bevordering van zichtbaarheid in de stad. De kosten van publiciteit voor het ICAF zijn aanzienlijk lager dan begroot omdat de kosten van freelance marketingspecialist zijn opgenomen onder Freelancers ICAF. Ook zaten we nog midden in de campagne toen het festival werd geannuleerd.
- De productiekosten zijn zonder de activiteitenkosten ICAF iets lager dan in 2019. Dat komt omdat we kleinere producties hebben gemaakt dan het plan was en omdat een groot deel van de productiekosten van MAN door Stagehuis Schilderswijk zijn bekostigd (via externe fondsenwerving, waarbij wij hebben geassisteerd).
- Bij de verzelfstandiging van Women Connected was de afspraak gemaakt om samen een documentaire te produceren over Women Connected. Deze was begroot op 16.000 euro en heeft 15.810 euro gekost. Dit bedrag komt vrij te vallen uit de bestemmingsreserve.

- De activiteitenkosten ICAF zijn aanzienlijk lager dan begroot, omdat de voorstellingskosten (die hier ook in waren opgenomen) niet zijn gemaakt en een deel van de productiekosten (zoals catering of lokaal vervoer) nog geannuleerd konden worden.
- Behalve (veelal vaste) kosten voor de vrachtwagen/auto, wat sejourkosten tijdens speeldagen, zijn er nauwelijks voorstellingskosten geweest omdat we alleen kleinschalige projecten hebben kunnen uitvoeren.

Financiële risico's

Onze vaste kosten kunnen worden gedekt vanuit de meerjarensubsidies van het FCP en de Gemeente Rotterdam. We lopen geen financieel risico mits:

- wij niet worden afgerekend op niet gehaalde prestaties (omdat het door Covid-19 een zeer groot deel van het jaar onmogelijk was om live te presenteren en elkaar grootschalig te ontmoeten) of kosten, waardoor we het positieve exploitatieresultaat kunnen toevoegen aan de bestemmingsreserves voor de trajecten waarvoor in 2020 veel voorwerk is gedaan, maar waar in 2021 de kosten op worden gemaakt (zoals marketing, de nieuwe productie Straatstaat, het mini-ICAF en de ontwikkeling van een internationaal online platform voor de community arts),
- wij alleen grootschalige projecten starten indien de Covid-maatregelen het toelaten, waarbij we met de betrokken partijen/fondsen afspreken dat de we plannen mogen aanpassen naar wat er mogelijk is op dat moment.

Op het moment van schrijven, eind maart 2021, heeft het Fonds voor Cultuurparticipatie ons in een gesprek laten weten volledige vertrouwen te hebben in onze ICAF-plannen voor de korte en lange termijn. Zij zullen ons niet korten op niet behaalde prestaties of gewijzigde kosten door Covid. Wij vragen ook om coulance aan de gemeente Rotterdam voor onze lokale activiteiten. Ondanks de pandemie hebben we de jaarprestaties bijna gehaald (op 6 van de 38 beloofde presentaties na) en hebben we zelf meer nieuwe producties gemaakt dan beloofd (5 i.p.v. de beloofde 4). In de gehele cultuurplanperiode hebben we meer geproduceerd dan in de jaarplannen beloofd. Ook laten we jaar in jaar uit zien dat we verantwoord met subsidiegelden omgaan en dat zij terecht komen bij de beoogde doelgroepen. We zijn nu financieel gezond en zullen daarom ook geen beroep hoeven doen op de corona noodsteunen. Als wij worden gekort i.v.m. niet behaalde prestaties of i.v.m. exploitatie-overschot zal er een grotere druk komen op kaartverkoop en externe fondsenwerving voor onze projecten, terwijl we nog middenin de pandemie zitten. We zullen daardoor onze plannen voor 2021 niet kunnen halen.

Dit jaarplan en jaarrekening 2020 zijn goedgekeurd tijdens de RvT vergadering van 22 maart 2021.